

EBA/GL/2023/04

---

31. marca 2023

Usmernenia

---

o politikách a kontrolných mechanizmoch účinného riadenia rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu pri poskytovaní prístupu k finančným službám

1. Povinnosť dodržiavania usmernení a ohlasovacia povinnosť

Štatút týchto usmernení

1. Tento dokument obsahuje usmernenia vydané podľa článku 16 nariadenia (EÚ) č. 1093/2010¹. Podľa článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 príslušné orgány a úverové a finančné inštitúcie vynaložia všetko úsilie na dodržanie týchto usmernení.
2. V usmerneniach sa uvádza stanovisko Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA) k náležitým postupom dohľadu v rámci Európskeho systému finančného dohľadu alebo k spôsobu, akým sa má uplatňovať právo Únie v konkrétnej oblasti. Príslušné orgány vymedzené v článku 4 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1093/2010, na ktoré sa vzťahujú tieto usmernenia, majú uvedené usmernenia dodržiavať tak, že ich vhodným spôsobom začlenia do svojich postupov (napr. zmenou svojho právneho rámca alebo postupov dohľadu), a to aj v prípade, keď sú usmernenia určené predovšetkým inštitúciám.

Ohlasovacia povinnosť

3. Podľa článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 musia príslušné orgány oznámiť EBA, či tieto usmernenia dodržiavajú alebo majú v úmysle dodržať, alebo musia uviesť dôvody ich nedodržania do 03.10.2023. Ak v stanovenej lehote nebude doručené žiadne oznámenie, bude orgán EBA považovať príslušné orgány za orgány, ktoré tieto usmernenia nedodržiavajú. Oznámenia sa majú zaslať prostredníctvom formulára dostupného na webovom sídle EBA s uvedením referenčného čísla EBA/GL/2023/04. Oznámenia majú predkladať osoby, ktoré sú oprávnené podávať správy o dodržiavaní usmernení v mene svojich príslušných orgánov. Akákoľvek zmena stavu dodržiavania usmernení sa musí takisto oznámiť orgánu EBA.
4. Oznámenia budú uverejnené na webovom sídle EBA v súlade s článkom 16 ods. 3.

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 z 24. novembra 2010, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán dohľadu (Európsky orgán pre bankovníctvo) a ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 716/2009/ES a zrušuje rozhodnutie Komisie 2009/78/ES (Ú. v. EÚ L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Predmet úpravy, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

5. Tieto usmernenia dopĺňajú usmernenia EBA týkajúce sa rizikových faktorov spojených s práním špinavých peňazí a financovaním terorizmu (EBA/GL/2021/02) a bližšie špecifikujú politiky, postupy a kontrolné mechanizmy, ktoré by mali mať úverové a finančné inštitúcie zavedené na zmiernenie a účinné riadenie rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v súlade s článkom 8 ods. 3 smernice (EÚ) 2015/849 vrátane opatrení týkajúcich sa poskytovania základného platobného účtu v súlade s článkom 16 smernice (EÚ) 2014/92².

Adresáti

6. Tieto usmernenia sú určené úverovým a finančným inštitúciám vymedzeným v článku 3 ods. 1 a 2 smernice (EÚ) 2015/849, ktoré sú prevádzkovateľmi finančného sektora vymedzenými v článku 4 ods. 1a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010. Tieto usmernenia sú určené aj príslušným orgánom, ako sú vymedzené v článku 4 ods. 2 bode iii) nariadenia (EÚ) č. 1093/2010. Príslušné orgány by mali tieto usmernenia používať pri posudzovaní primeranosti hodnotenia rizík úverových a finančných inštitúcií a politik a postupov proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (AML/CFT).

Vymedzenie pojmov

7. Pokiaľ nie je uvedené inak, pojmy používané a vymedzené v smernici (EÚ) 2015/849 majú v týchto usmerneniach rovnaký význam. Na účely týchto usmernení sa okrem toho uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

Znižovanie rizika
(de-risking)

odmietnutie nadviazať alebo rozhodnutie ukončiť obchodné vzťahy s jednotlivými klientmi alebo kategóriami klientov spojených s vyšším rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu alebo odmietnuť vykonanie transakcií s vyšším rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

Riziko prania špinavých peňazí
a financovania terorizmu

pravdepodobnosť, že dôjde k praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu, a vplyv takejto činnosti.

---

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/92/EÚ z 23. júla 2014 o porovnateľnosti poplatkov za platobné účty, o presune platobných účtov a o prístupe k platobným účtom so základnými funkciami (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 214).

Rizikové faktory prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

premenné, ktoré môžu samostatne či v kombinácii zvýšiť alebo znížiť riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

Prístup založený na riziku
(rizikovo-orientovaný prístup)

je prístup, pomocou ktorého príslušné orgány a úverové a finančné inštitúcie identifikujú, hodnotia a chápu riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktorým sú inštitúcie vystavené, a prijímajú opatrenia v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktoré sú primerané týmto rizikám.

Jurisdikcie spojené s vyšším rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

sú krajiny, ktoré na základe hodnotenia rizikových faktorov stanovených v Hlave I týchto usmernení predstavujú vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Tento pojem nezahŕňa „vysokorizikové tretie krajiny“ vymedzené ako krajiny, ktoré majú strategické nedostatky vo svojom mechanizme boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, predstavujúce významnú hrozbu pre finančný systém Únie [článok 9 smernice (EÚ) 2015/849].

3. Vykonávanie

Dátum začatia uplatňovania

8. Tieto usmernenia sa uplatňujú od 03.11.2023.

Hlava 1: Všeobecné ustanovenia

HODNOTENIE RIZÍK

9. Úverové a finančné inštitúcie by mali nastaviť svoje politiky, kontrolné mechanizmy a postupy tak, aby mohli identifikovať príslušné rizikové faktory a posúdiť riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojené s jednotlivými obchodnými vzťahmi v súlade s usmerneniami orgánu EBA týkajúcimi sa rizikových faktorov spojených s praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu³. V rámci toho by mali úverové a finančné inštitúcie rozlišovať medzi rizikami spojenými s určitou kategóriou klientov a rizikami spojenými s jednotlivými klientmi, ktorí do tejto kategórie patria.

---

³ Usmernenia podľa článkov 17 a 18 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849 týkajúce sa povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a faktorov, ktoré by úverové a finančné inštitúcie mali zvážiť pri hodnotení rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojeného s jednotlivými obchodnými vzťahmi a príležitostnými transakciami („usmernenia týkajúce sa rizikových faktorov spojených s praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu“), EBA/GL/2021/02.

10. Úverové a finančné inštitúcie by mali zabezpečiť, aby vykonávanie týchto politík, postupov a kontrolných mechanizmov nevedlo k plošnému odmietnutiu alebo ukončeniu obchodných vzťahov s celými kategóriami klientov, ktoré vyhodnotili ako predstavujúce vyššie riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

OPATRENIA POVINNEJ STAROSTLIVOSTI VO VZŤAHU KU KLIENTOVI

11. Úverové a finančné inštitúcie by mali zaviesť politiky a postupy zohľadňujúce riziko, aby zabezpečili, že ich prístup k uplatňovaniu opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi nepovedie k neprimeranému bráneniu v oprávnenom prístupe klientov k finančným službám. S cieľom splniť svoje povinnosti podľa článku 14 ods. 4 smernice (EÚ) 2015/849 by úverové a finančné inštitúcie mali vo svojich politikách a postupoch stanoviť kritériá, ktoré použijú pri určovaní, na základe akých dôvodov rozhodnú, že obchodný vzťah môže byť odmietnutý alebo ukončený alebo že transakcia môže byť zamietnutá. V rámci toho by mali vo svojich politikách, postupoch a kontrolných mechanizmoch stanoviť všetky možnosti zmiernenia vyšších rizík prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktoré zväžia pred rozhodnutím o odmietnutí klienta z dôvodu rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Tieto možnosti by mali zahŕňať prinajmenšom úpravu úrovne a intenzity monitorovania, a ak to vnútroštátne právne predpisy umožňujú, uplatňovanie cielených obmedzení na produkty alebo služby. V politikách a postupoch inštitúcií by malo byť jasne stanovené, v ktorých situáciách môže byť vhodné uplatniť tieto zmierňujúce opatrenia.
12. Pred prijatím rozhodnutia o odmietnutí alebo ukončení obchodného vzťahu by sa úverové a finančné inštitúcie mali uistiť, že zväzili a odmietli všetky možné zmierňujúce opatrenia, ktoré by sa mohli v danom prípade primerane uplatniť, pričom by mali zohľadniť riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojené s existujúcim alebo potenciálnym obchodným vzťahom.

OHLASOVANIE A VEDENIE ZÁZNAMOV

13. Na účely ohlasovacej povinnosti podľa článku 33 smernice (EÚ) 2015/849 by úverové a finančné inštitúcie mali vo svojich politikách a postupoch stanoviť kritériá, ktoré sa použijú na určenie primeraných dôvodov, na základe ktorých by mali podozrenie, že dochádza k praniu špinavých peňazí alebo financovaniu terorizmu alebo k pokusom o takéto praktiky.
14. Úverové a finančné inštitúcie by mali zdokumentovať každé rozhodnutie o odmietnutí alebo ukončení obchodného vzťahu a jeho dôvod a mali by byť pripravené poskytnúť túto dokumentáciu na požiadanie príslušnému orgánu.

USTANOVENIA ŠPECIFICKÉ PRE SÚČINNOSŤ SO SMERNICOU 2014/92/EÚ

15. V súvislosti s právom na prístup k platobnému účtu so základnými funkciami v súlade s článkom 16 ods. 2 a článkom 17 smernice 2014/92/EÚ by úverové inštitúcie, ktoré sú povinné ponúkať

takéto základné účty, mali vo svojich politikách a postupoch otvárania účtov stanoviť, ako môžu upraviť svoje požiadavky na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, aby zohľadnili skutočnosť, že obmedzené funkcie základného platobného účtu pomáhajú zmierniť riziko, že by klient mohol tieto produkty a služby zneužiť na účely finančnej trestnej činnosti.

16. Pri zabezpečovaní nediskriminačného prístupu k základnému platobnému účtu podľa článku 15 smernice 2014/92/EÚ by sa úverové inštitúcie mali uistiť, že ak sú zavedené riešenia uzatvárania zmluvných vzťahov s klientmi prostredníctvom elektronických prostriedkov (uzatváranie zmluvných vzťahov s klientmi na diaľku) sú tieto riešenia takisto v súlade s uvedenou smernicou a usmerneniami pre používanie riešení o uzatváraní zmluvných vzťahov s klientmi na diaľku a že digitálne riešenia nevytvárajú automatické odmietnutia, ktoré by boli v rozpore so smernicou a týmito usmerneniami.
17. Úverové inštitúcie by mali postupom času a s rastúcim chápaním rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojeného s jednotlivými obchodnými vzťahmi aktualizovať individuálne hodnotenie rizika klienta a upraviť rozsah monitorovania a typ produktov a služieb vhodných pre tohto klienta.

Hlava 2: Úprava intenzity monitorovacích opatrení

18. Úverové a finančné inštitúcie by mali vo svojich politikách a postupoch stanoviť, ako upravujú úroveň a intenzitu monitorovania spôsobom, ktorý je primeraný riziku prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojeného s klientom a v súlade s rizikovým profilom klienta, ako sa uvádza v usmerneniach EBA o rizikových faktoroch, a najmä v usmerneniach 4.69 až 4.75. Na účinné riadenie rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojeného s klientom by monitorovanie malo zahŕňať aspoň tieto kroky:
  - a. stanovenie očakávaní týkajúcich sa správania klienta, napríklad pravdepodobnej povahy, výšky, zdroja a miesta určenia transakcií, aby inštitúcia mohla odhaliť neobvyklé transakcie;
  - b. zabezpečenie pravidelnej kontroly účtu klienta s cieľom pochopiť, či sú zmeny rizikového profilu klienta opodstatnené;
  - c. zabezpečenie toho, aby sa zohľadnili všetky zmeny v predtým získaných informáciách o povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré by mohli ovplyvniť hodnotenie inštitúcie týkajúce sa rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu v súvislosti s jednotlivými obchodnými vzťahmi.
19. Politiky a postupy úverových a finančných inštitúcií by mali obsahovať usmernenia o spracovaní žiadostí od osôb, ktoré môžu mať dôveryhodné a legitímne dôvody, pre ktoré nemôžu poskytnúť tradičné formy dokladov totožnosti. Mali by stanovovať prinajmenšom:
  - a. Kroky, ktoré treba podniknúť, ak je klient osobou žiadajúcou o azyl podľa Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov, jeho protokolu z 31. januára 1967 a iných príslušných medzinárodných zmlúv a nemôže úverovej a finančnej

inštitúcii poskytnúť tradičnú formu identifikácie, ako je pas alebo občiansky preukaz. V politikách a postupoch inštitúcií by malo byť uvedené, na akú alternatívnu, nezávislú dokumentáciu sa môžu spoliehať pri plnení svojich povinností v oblasti povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak to vnútroštátne právne predpisy umožňujú. Tieto doklady by mali byť dostatočne spoľahlivé, t. j. aktuálne, vydané oficiálnym štátnym alebo miestnym orgánom a mali by obsahovať minimálne celé meno a dátum narodenia žiadateľa.

- b. Kroky, ktoré treba podniknúť, ak je klient zraniteľný a nemôže poskytnúť tradičné formy identifikácie alebo adresu, napríklad preto, že je utečencom podľa Ženevského dohovoru z roku 1951 alebo iných príslušných medzinárodných zmlúv, alebo nemá stálu adresu. V politikách a postupoch inštitúcií by malo byť uvedené, na akú alternatívnu, nezávislú dokumentáciu sa môžu spoliehať. Ak to vnútroštátne právne predpisy povoľujú, tieto doklady môžu zahŕňať doklady totožnosti, ktorým uplynula platnosť, a doklady poskytnuté oficiálnym orgánom, napríklad sociálnou službou alebo zavedenou neziskovou organizáciou pracujúcou v mene oficiálnych orgánov (Červený kríž a podobne), ktorá takisto poskytuje pomoc tomuto klientovi.
- c. Podobné kroky možno uplatniť aj na osoby, ktorým nebolo udelené povolenie na pobyt, ale ktorých vyhostenie nie je možné z právnych alebo vecných dôvodov. V takýchto situáciách by politiky a postupy úverových a finančných inštitúcií mali zohľadňovať osvedčenia alebo dokumentáciu vydanú oficiálnym orgánom alebo organizáciou, ktorá poskytuje podporu alebo právnu pomoc týmto osobám v mene oficiálneho orgánu, ak to vnútroštátne právne predpisy umožňujú. Medzi takéto orgány môžu patriť oddelenia sociálnej práce, ministerstvá vnútra a migračné úrady. Tieto dokumenty môžu slúžiť ako dôkaz, že osoba nemôže byť vyhostená v súlade s právom EÚ.
- d. V prípadoch, keď sa podpora osobám uvedeným v písmenách a), b) a c) vypláca vo forme predplatených kariet a keď sú splnené podmienky týkajúce sa zjednodušenej povinnej starostlivosti, ako sa uvádza v usmerneniach 4.41, 9.15, 10.18 usmernení EBA týkajúcich sa rizikových faktorov spojených s praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu, by sa v politikách a postupoch malo uviesť, že úverové a finančné inštitúcie môžu odložiť uplatnenie počiatočných opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na neskorší dátum.
- e. V prípadoch, keď osoby uvedené v písmenách a), b) a c) žiadajú o prístup k platobnému účtu a považujú sa za osoby s nízkym rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, by sa v politikách a postupoch malo uvádzať, ktoré alternatívne formy preukazu totožnosti môže inštitúcia akceptovať, a možnosti odkladu uplatňovania úplnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi až po nadviazaní obchodného vzťahu.

Hlava 3: Cielené a primerané obmedzenie prístupu k produktom alebo službám

20. Politiky a postupy úverových a finančných inštitúcií by mali, ak to vnútroštátne právne predpisy umožňujú, zahŕňať možnosti a kritériá úpravy vlastností produktov alebo služieb ponúkaných danému klientovi na individuálnom základe a s ohľadom na riziko. Mali by zahŕňať tieto možnosti:

- a. ponúkať platobné účty so základnými funkciami, ak je úverová inštitúcia povinná ponúkať takéto účty podľa vnútroštátnej transpozície smernice 2014/92/EÚ; alebo
- b. uložiť cieľné obmedzenia finančných produktov a služieb, ako je suma, druh alebo počet prevodov alebo výška transakcií do tretích krajín a z tretích krajín, najmä ak sú tieto tretie krajiny spojené s vyšším rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ak to vnútroštátne právne predpisy umožňujú.

21. V súvislosti s rizikami prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojenými s obzvlášť zraniteľnými klientmi, ako sú osoby uvedené v odseku 19, by úverové a finančné inštitúcie mali zabezpečiť, aby sa v rámci ich kontrolných mechanizmov a postupov uvádzalo, že prípadné obmedzenia produktov a služieb stanovené v odseku 20 písm. b) sa uplatňujú s prihliadnutím na osobnú situáciu osôb, riziká prania špinavých peňazí a financovania terorizmu s nimi spojené a ich základné finančné potreby. V týchto prípadoch by postupy mali zahŕňať posúdenie nasledujúcich možností na potenciálne zmiernenie súvisiacich rizík:

- a. žiadne poskytovanie úverov alebo prečerpania;
- b. mesačné limity obratu (pokiaľ nie je možné vysvetliť a zdôvodniť nastavenie väčšieho alebo neobmedzeného obratu);
- c. obmedzenia sumy, typu a/alebo počtu prevodov (ďalšie alebo väčšie prevody sú možné v jednotlivých prípadoch);
- d. obmedzenia objemu transakcií do tretích krajín a z tretích krajín (pri zohľadnení kumulatívneho účinku častých menších transakcií v rámci stanoveného časového obdobia), najmä ak sú tieto tretie krajiny spojené s vyšším rizikom prania špinavých peňazí a financovania terorizmu;
- e. obmedzenia výšky vkladov;
- f. obmedzenia platieb tretích strán na tie, ktoré uskutočňuje orgán, ktorý vypláca podporu pre takýchto klientov;
- g. limity na platby prijaté od tretích strán, ktoré inštitúcia neoverila; a
- h. zákaz výberu hotovosti z tretích krajín.

Hlava 4: Informácie o mechanizmoch na vybavovanie sťažností

22. V politikách a postupoch úverových a finančných inštitúcií by sa malo uvádzať, že pri oznamovaní rozhodnutia o odmietnutí alebo ukončení obchodného vzťahu s klientom alebo

potenciálnym klientom musia túto osobu informovať o jej práve obrátiť sa na príslušný orgán alebo určený orgán alternatívneho riešenia sporov a musia jej poskytnúť príslušné kontaktné údaje. Inštitúcie môžu klientovi poskytnúť aj internetový odkaz na návrhy orgánu EBA týkajúce sa podávania sťažností vnútroštátnym orgánom⁴.

---

⁴ <https://www.eba.europa.eu/consumer-corner/how-to-complain>
